

Egyház-történelmi adatok.

XXIX.

A szőkefalvi egyház történetéhez.

Sárosi János ítélőmester végrendelete.

Mű Hidvégi Nemes Gábor és Kilyéni Székely Sigmond az mű kegyelmes Urunk ő Nga Törvényes Táblájának hűtös Iro-Déáki, ugy mint az ide alább meg irt dologban fogot köz Birák adgyuk tuttára mindeneknek, az kiknek illik mind a jelenvalóknak mind a következőknek hogy in hoc Anno D. Sancti 1686 Die 29-na 8-bris Mikor volnánk Fejér-Vármegyében Gyula Fejérvárat ország gyűlése alkalmatosságával Nemzetes Sárosi János Itélő Mester Uram ő kegyelme szállásán, Néhai Villei György árvája házánál az Vintzi nevű utzában, meg irt Itélő Mester Sárosi János Uram ő Ke gyelme, egészséges Testel.és ép elmével lévén maga szabad jó akaratjából senki sem kénszeritvén tón ilyen Testamentaria Dispositiot mely szorol szora igy következik:

Ez gyarló Ember mivel hogy az mint az nagy Istennek szabadis dispooban ugy élete vége egész bizonytalanságban lévén, akár házában akár utyában akár hazájában akár hazája kívül idegen nemzetek között legyen mindazon által mégis mikor hazája képében ki akar lépni igen méltán gondolkodhatik arról, leheté édes hazájában szerelmessi közé való vissza fordulása annál inkább adatik e holta utánról szerelmessi közöt való dispoora üdö nemé.

Mindezeket én is elmémben forgatván, mivel mostan Kglmes ur és édes nevelte Hazám Dispositiojából, ez Világnak ilyen rettenetes megháborodot állapotjában édes Hazám fen forgó sulyos dolgainak tractálására a Fényes Portára követségben kénszerittetem menni, Isten titkában vagyon, leheté haza jöhetésem nemé? melyre nézve holtam utánra az ide aláb megirt Dispositiot jozan és egészséges elmével szabad jo akaratom szerént tenni rendeltem.

Elsőbben is mindeneknek előtte az Istennek nevét áldom a

ki az én Atyámnak porból való felvétettetésével meg nem elégedvén engemet a ki töb Fiai között életében aláb valonak láztattam, mindeneknek reménsége felet minden nemzetségim közül ki választván emberek reménsége felet fel emelt tisztességes és nem utolsó hivatalban, ez haza rendi között állitot, ez mellet ő Felsége már sok izben az hatalmas Nemzetek eleiben követségben sistált, mostanis oda elő állásomat parontsolta, legyen áldot sz. neve menyen akarhatja rajtam mindenekben véghez.

Mivel pedig a mi kevés josszággal, és értékkel Isten engemet e Világi életemben eddig látogatot azokban nékem igen kevés vagy on őstől maradt jom, hanem mindeneket azon kívül magam sok fáradsággal kerestem.

Elsőben is minthogy Isten már most szintén ötven Esztendőhöz közölitő állapotomban ingyen kegyelméből Magzatokkal az én kedves Feleségemtől Thot Borbárától meg áldot volt kik közül ő Felsége titkos tanásából edgyetlen egy kis három Esztendős Léánkám az én Vigasztalásomra meg tarta, és ingyen kegyelméből tvábra is nékem ő felsége jo reménséget nyujtot édes Feleségem mostani állapotjára nézve kitis Isten boldogitsón kívánom.

Az én Ágyékomból szármozot szerelmes Magzatimnak azért senkit gondviselőül az édes Anyokon kívül nem hagyok sem rendelek, hanem megnyugot elmével lévén hozzám való kötelességében, ha mi Gyermekeim maradnak, az ő keziben hagyván ő viselje gondgyát és senki keziben ne adgya ha férhez megyenis mivel anélkül nehezen hihetem hogy jól élhessen, ugyau tsak az ő Lelki ismeretire bizom ha mi gyermekeim maradnak.

Azért az én édes Feleségem akár menyen férhez, akár ne, de mig Gyermekem felnő az ő szabados dispositiojában és birodalmában légyen minden jom és josszágom, és mint magájét szabadson, ugy birja, és ha Isten Gyermekemet felnevelvén szerencsét mutat nékie, ha özvegységben találhatik, akkor Feleségem az Gyermekem az én Josszágomból ki ne tudgya, hanem mint édes Anyának szabados szabados Dispositiot engedgyen, tölle fügjen már Férhez ment állapotjában is megbetsülje.

Ha pedig Feleségemnek Isten Férhez menetele által oly szerencsét mutat, hogy az én Josszágom nélkül el élhet Gyermekemet ne háborgassa az én Josszágomban, ha egynél töb lészen oszszak fel s birják szegények.

A mi pedig res mobilisemit illeti, akár mi nével nevezendő

légyen az, mind azokat szerelmes Feleségem Thot Borbára kezében hagyom meg nyugot elmével lévén azon hogy edgyút való Gyermekeimnek kárát nem kívánja.

A mi kész pénzem s ezüst marhám és adosságom vagyon jól tudgya mind azokból élyen úgy a mint jó lelki esmérési fogja dictalni.

A Fogaras földi Jozságom csak nyolcz száz forintokban lévén tudom azt kiváltják sőt jó idején korán azt nem várt adgya és bottsássa egy emberséges ember kezébe, job lesz néki a pénz hogy sem az az Jozság.

A Sárosi határon épített két rendbéli szőlőimet s minden aquirált jozzággommal edgyút, úgy hagyom és legalom, hogy ha (Isten távoztassa) nékem semmi Gyermekem nem maradna mind az által Feleségemé mind azok örökösön legyenek éltéig, holta után pedig a felét mindeneknek költhesse a kinek akarja, felét pediglen kősse az én Atyámfiak közül az ötsémnek Sárosi Istvánnak vagy gyermekinek ha léssen, ha pediglen nem léssen az ötsémnek Gyermekke. Senkinek más ne tartozzék kőtni hanem a melyik a több Atyámfiak közül kedvét keresi, ha pediglen kedve kereső nem találta kősse annak a kinek akarja, az én Atyámfiak magok légyenek okai ha engemet és az én emlékezetemet kedves Feleségem személyében meg nem betsüllik.

A Szőkefalvi határon levő minden földeimből az mint rendeltem *) a papnak a tizedet ki adgyák és a kire az én Dispositio szerént az ot való Jozságom szállana, ha vallását megváltatná is, de a Dézmából semmi Dispositioja ne légyen ha nem mind addig míg ot Unitarius pap lakik, azé légyen, az Unitaria Ekkla elől járói Tisztei dispositioja maradgyon rajta, hova fordítják mint örökös Ecclesiasticum bonum.

Az mostan épített Malmomnak szombati vámját a Papnak akarom hogy járjon de úgy Püspök Uramék, az Pap mostani fizetését és a Sabbathalist sítálják, úgy hogy Mesteris azokból sustentodhassék és lehessen alkalmas az ot való Continuuskodásra hogy ha pedig a Pap a maga berit a Mesterrel osztora nem akarja bottsáttani, legyen övé béri, legyen a Mesteré a Sabbathalis.

Az nagy Harangot kit magam pénzemen vettem és hoztam hagyom a Szőkefalvi Unitaria Eccleziának de ha az Eccla ottan deficial az én maradékimnak és Successoraimnak semmi hatalma

*) Lásd „Ker. Mag.“

rajta ne legyen disponálni hanem az Sárosi Ecclesia vigye el és azé legyen.

Feleségemnek és Gyermeimnek vigyázására és gondviselésére, leg elsőbbenis kérem az én jó Uraimat Teleki Mihály, Bethlen Gergely Bethlen Elek és Székely László Uraimékat, az mint nekem Isten ő kegyelmeket meg adgya igen jó Uraim voltak, úgy nyilván elhiszem Feleségemre Gyermeimre is vigyázni és gondot viselni méltóztatnak.

Mind ezek felet hogy ha Istennek Sulyos ítéletiből, Feleségemnek előb történnék halála, hogy sem edgyút való Gyermeimünket fel nevelhetné az akkori úőhez és állapothoz képest, az kit Atyafiai közül alkalmasabnak itél hadgya annak gondviselése alá, edgyút való Gyermeimünket azó Dispositioján kívül senkinek hatalma az én Gyermeimnek tartásában ne legyen.

Mely ez iránt való Testamentum tételemet magam subscriptionnal és petsétemmel annak nagyobb erősségére meg erősítettem és betsülletes jó akaró Uraimat köz Bironak fogván petsétek és subscriptionjuk alatt kiadni méltónak itéltem.

Műis felyeb meg irt köz Birák ilyen formában mű előttünk tött ő Kegyelme Testamentumát halván és értvén szokot petsétünk és Subscriptionk alatt pro futura Cautela ki adtuk fide mediante.

Datum Alba Julia 29. 8-bris 1686.

Sárosi János, m. p. Nemes Gábor, m. p. Székely Sigmond, m. p.
(L. S.) (L. S.) (L. S.)

Sárosi János itt közlött végrendeletét felette érdekesnek tartom. Nem csak azért, hogy mint nevezetes történelmi személylyel ismerkedhetünk meg vele, ki Apafi Mihály fejedelem korában, Erdélynek hasznos szolgálatokat tett. Hanem azért is, hogy e végrendelet világitása mellett egy két századdal ez előtt élt nevezetes egyén jellem-világába tisztán beletekinthetünk; nemes önérzetre hevitőleg látván abban: hogy őt hazája, vallása és családja iránti lángszerelme, — ez Unitárius Szentháromság — oly szép és nemes munkásságra és áldozatra lelkesítette! Legyen áldott emléke közöttünk.

Nem mulaszthatom el, hogy egyszersmind óhajtásomat is ne fejezzem ki az iránt, vajha a Sárosi János adományai által hajdan virágzott, de később erőszakkal kifosztott szőkefalvi unitárius egyháznak akadna még egy hasonló buzgalmu jóltevője, ki a most gyász romokban heverő egyház megépítésé: c segédkezést nyujtaná!!?

Közli Rédiger Árpád.